

dat. tenki 23.10.14
Kp

ony Adamek
powa:
Mawda Adamek
Kasprohise!
1-871 Warszawa

Toruń
„Bat. Śmierci”
+ Adamek Tomasz

M-1664/2621 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Adamek Tomasz.....

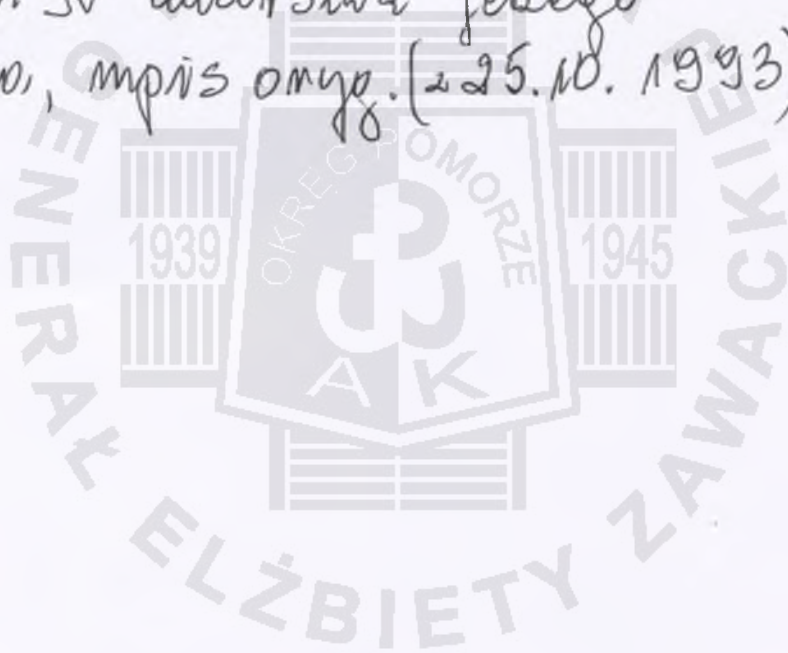
J-M-1664/262.1 Pom.....

Toruni .. Batalion Śmigł^u

- I./1. Relacja *k. 4 3.1-4*
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 4 3.1-4*
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację —
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja
- .....
- .....
- .....
- V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 8*
- VI. Fotografie *dział ikonografii*

1/1. Relacja - Adamek Tomasz

1. "Relacja o mieszyjącym osłomku konspiracji" autorstwa Jeseego Adamka (syna), mpis omyp, data wpływu 24.04.1995 k. 1 s. 1
2. "Działalność konspiracyjna na Pomorzu poprzedzająca powstanie ZWZ-i AK" autorstwa Jeseego Adamka, mpis omyp. (25.10.1993) k. 3 s. 2-4

Wpłynęło dnia 21.04.95
Ldz 558/A/95

Rejacja o nieżyjącym członku konspiracji.

T O M A S Z   A D A M E K ur. 14.12.1889 w Gorzycach Wielkich koło Ostrowa Wielkopolskiego. Syn Michała i Marianny z domu Stangret. Zginął podczas ewakuacji więźniów z obozu koncentracyjnego Oranienburg na początku 1945r. Był powstańcem wielkopolskim, działaczem plebiscytowam na Warmii i Mazurach, urzędnikiem Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu, zamieszkały przy ul. Konopnickiej 15 m. 9.

W końcu 1939 r., po wkroczeniu Niemców do Torunia, nawiązuje współpracę konspiracyjną wspólnie z sąsiadem z klatki schodowej Zygmuntem Moczyńskim i kolegami z pracy Józefem Pietrykowskim, Alojzym Myszowskiem, oraz zaprzyjaźnionymi nauczycielami zrzeszonymi w organizacji „Batalion Śmierci”. Pisze artykuły do tajnej gazetki, kolportuje wśród znajomych i zbiera pieniądze na działalność konspiracyjną. 6 marca 1940 r. gestapo aresztuje większość członków organizacji i osadza ich w forcie Nr.VIII w Toruniu. W budynku gestapo przy ulicy Dydgoskiej był przesłuchiwany i torturowany. Potajemnie przekazuje z fotku ostrzeżenia dla kolegów, których ominęło aresztowanie. W końcu 1940 r. zostaje przetransportowany do obozu koncentracyjnego Sachsenhausen - Oranienburg koło Berlina. Otrzymuje numer obozowy 27058 i zostaje osadzony w bloku Nr. 16. Wśród więźniów był autorytetem moralnym, liczono się z jego zdaniem i radami. Po kilku latach pobytu podupadł na zdrowiu, męczyła go astma i bóle żołądkowe. Otrzymał lżejszą pracę w kuchni, przeniesiono go do bloku Nr. 63. Podczas ewakuacji więźniów obozu przed zbliżającym się frontem wschodnim na początku 1945 r. - ginie bez wieści.

Pozostawił po sobie wspomnienia osoby prawej, uczynnej i gorącego patrijoty.

Żona Katarzyna, przez cały pobyt męża w obozie wspomagała go paczkami żywnościowymi i pieniędzmi. W jej mieszkaniu przy ulicy Konopnickiej 15 m 9 znajdowały schronienie osoby z konspiracji, prowadzone były spotkania i tajne nauczanie. Zmarła w 1978r. w wieku 80 lat, pochowana w Kiełpinie pod Warszawą.

Syn Stefan zostaje wywieziony do Niemiec na prace przymusowe, w 1944r. wstępuje od Polskiej Myrynarki Wojennej. Umiera w Londynie w 1970 r. w wieku 47 lat.

Syn Kazimierz zostaje wywieziony do Niemiec na prace przymusowe. Zginął na początku 1945 r. w wieku 20 lat.

Syn Jerzy działał w konspiracji przez całą okupację i po wojnie.

(Jerzy Adamek)

Jerzy Adamek

Warszawa, 25.10.93.

Działalność konspiracyjna na Pomorzu
poprzedzająca powołanie Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej.

Na przełomie jesieni i zimy 1939r zaczęła się działalność konspiracyjna w Toruniu. Włączona była do niej również moja rodzina. Miałem wówczas 12 lat i wiele faktów utkwiło mi w pamięci. Cjciec mój Tomasz Adamek /urodzony 14.12.1889/ związał się z działalnością konspiracyjną na samym początku okupacji niemieckiej. Był szczerze oddanym patriotą, nienawidził Niemców i w tym duchu wychowywał swoich trzech synów. Był odcytany, dużo i ładnie pisał, znał biegle dwa języki. W czasie pierwszej wojny światowej był tłumaczem w obozie jenieckim Garderlegen, powstańcem poznańskim, działaczem plebiscytowym na Warmii i Mazurach, a przez cały okres międzywojenny szanowanym urzędnikiem Kuratorium Szkolnego Okręgu Pomorskiego w Toruniu. Udzielał się aktywnie w Związku Podoficerów Rezerwy i znał środowisko nauczycielskie. W naszym domu zaczęły odbywać się pierwsze spotkania konspiracyjne i nie tylko w naszym pięciopokojowym mieszkaniu na IV piętrze, ale również u państwa Moczyńskich na I piętrze i Chojeckich na III piętrze. Na spotkaniach między innymi czytane były gazetki. Pamiętam sposób i miejsce ich przechowywania - były zrolowane i wkładane w sypialni do mosiężnego rurowego karnisza nad oknem i nie zostały odkryte w czasie rewizji. Tytuł gazetki mógł brzmieć: „Za wolność” lub podobnie, a odbijany był na kartkach maszynowych na powielaczu i pachniał denaturatem. Nie wykluczonym jest, że mój ojciec pisywał artykuły do gazetki, ponieważ miał duże zdolności w tym kierunku. Cjciec nie miał pracy, ale stale wychodził z domu i czasem zabierał mnie ze sobą do wielu mieszkań i sklepów. Moja rola polegała na tym, że wchodziłem pierwszy i sprawdzałem czy nie ma tam Niemców. Miałem zawsze ze sobą teczkę zawierającą likier bąć koniak, papierosy, czekoladki i tp. frykasy niby na sprzedaż. Jeżeli mieszkanie nie budziło zastrzeżeń, ojciec wchodził, załatwiał sprawę i szliśmy do następnych znajomych. Byliśmy zawsze bardzo ostrożni i nie mieliśmy żadnej wpadki. Gdy ojciec zachorował, jak również po jego aresztowaniu, wówczas ja sam chodziłem i dostarczałem „towar”.

I 3

Pamiętam pierwsze słowa po niemiecku jakich nauczył mnie ojciec: W przypadku zaczepienia mnie przez Niemca i zapytania kim jesteś, odpowiadałem „Ich bin Hisiger” - jestem tutejszy. Słowo „abtragen” stale używałem na dworcu, ponieważ odnosiłem walizki przez zararżniętą Wisłę. Zarabiałem na życie w różny sposób, sprzedając pocztówki, papierosy, biegając po zakupy, hodowałem króliki, woziłem opał i meble i tp. zajęcia, a szczytem szczęścia było zjedzenie kawałka knobloszki z bułką. Zdarzało mi się od czasu do czasu oberwać kopniaka lub dostać w twarz od „banszucy” lub innego Niemca. Zima była bardzo sroga, brakowało opału, wobec tego rabaliśmy stare meble lub znosiliśmy suche gałęzie z parku.

Dzień 6 marca 1940 roku był przełomowy dla naszej rodziny. Gestapo splądrowało mieszkanie i aresztowało ojca. Również przeprowadzono rewizję i aresztowano pana Moczyńskiego i Chojeckiego. Osadzeni zostali w forcie VIII koło lotniska. Również w tym dniu aresztowanych było wielu ojca kolegów i znajomych i osadzonych w tym samym forcie. Jeździłem tam często rowerem i dowoziłem paczki z żywnością i czystą bielizną, natomiast odbierałem paczki z brudną bielizną. Pewnego dnia przy wydawaniu paczek z brudną bielizną zaangażowany był mój ojciec. W momencie podawania paczki szepnął do mnie, aby jutro rano oczekiwać tam pod płotem we wskazanym kierunku. W ukryciu doczekałem się wyjść grupy więźniów pod eskortą, którzy zostali zatrudnieni przy wykonywaniu prac ziemnych. Podkopałem się pod płotem i doczołgałem się w pobliże ojca. Dyskretnie wymieniliśmy korespondencje, poczym niezauważony powróciłem tą samą drogą. Otrzymałem od ojca wiadomości miały duże znaczenie dla osób z konspiracji, które uniknęły aresztowania, oraz zapewnienie, że ojciec nikogo nie wydał. Dalsze próby skontaktowania się z ojcem już się więcej nie powiodły. Po raz ostatni widziałem ojca jak był wyprowadzany z budynku gestapo do samochodu. Miał zmasakrowaną twarz i ledwo utrzymywał się na nogach. Ten wygląd ojca najmocniej utrwalił mi się w pamięci i zawsze dodawał odwagi w najtrudniejszych chwilach życia. Ojca wywieziono do obozu koncentracyjnego do Cranienburga. W roku 44 próbowałem jeszcze raz bezskutecznie zobaczyć się z nim w obozie, ale mi się nie powiodło. Jego numer obozowy: 27058. Początkowo przebywał w bloku 59, potem 63. Zginął bez wieści.

Działalność konspiracyjną naszej rodziny na początku okupacji niemieckiej należy zaliczyć do początków konspiracji na Pomorzu w ramach „Batalionów Śmierci”, których założycielem był pan Moczyński, znany pedagog i kompozytor. Wskazuje na to bliska znajomość naszych rodzin i jednocześnie aresztowanie.

Wspomnę jeszcze, że moja matka Katarzyna Adamek uczyła gry na fortepianie i pan Moczyński kierował do niej uczniów wymagających korepetycji. Po każdej bytności pana Moczyńskiego w naszym mieszkaniu przez cały dzień utrzymywał się miły zapach dymu z cygar, ponieważ był on namiętym palaczem cygar najlepszego gatunku.

Aresztowanie ojca w jednym dniu nie tylko pana Moczyńskiego, ale wielu nauczycieli i pracowników Kuratorium Szkolnego, świadczy o ich wspólnym uczestnictwie w „Batalionach Śmierci”. Kilka nazwisk z pośród znajomych ojca sobie przypominam, są to panowie Chojecki, Myszkowski i Pietrykowski. Wszyscy zginęli.

Powyższe twierdzenie sugeruje Rocznik Toruński zeszyt 20/1991.

Wobec powyższych faktów zwracam się z uprzejmą prośbą do Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” o założenie w swoich zbiorachteczki z materiałymi o moim ojcu Tomaszu Adamku w dziale pierwszych na Pomorzu członków organizacji konspiracyjnych poprzedzających powstanie ZWZ i AK.

Będę zbierał wszelkie informacje i dokumenty dotyczące tej sprawy i kierował na Wasz adres. Jednocześnie wyrażam gotowość udania się na teren byłego obozu koncentracyjnego do Cranienburga w celu poszukania w archiwum obozowym śladów ojca.

1/2. Dokumenty - Adamek Tomasz:

1. Pismo Katarzyny Adamkowej (Adamek)
z 9.09.1946 do Sądu Grodzkiego w Toruniu
w sprawie „nazwania są zmarłego” Tomasz
Adamka, napis k. 1 s. 1
2. Postanowienie Sądu Grodzkiego
w Toruniu z 15.02.1947 (VI zg. 134/46)
- „nazwanie są zmarłego” Tomasz
Adamka, ksero oryg. k. 1 s. 2
3. Korespondencja Tomasz Adamka
z obozu konc. Oranienburg do
rodziny w Toruniu - kserokop. oryg.
dwóch kopert k. 2 s. 3-4

Adamkova Katarzyna
Toruń, ul. Konopnickiej 15

Toruń, dnia 9 września 1946r.

wniosek o uznanie męża
Tomasza Adamka za zmarłego.

Sąd Grodzki

w T o r u n i u

Mąż mój, Tomasz A d a m e k, urodzony dnia 14.XII. 1889r., syn Michała i Marianny ze Stangretów, zabrany został przez Gestapo z domu przy ul. Konopnickiej¹⁵ w Toruniu w dniu 6 marca 1940r. i wywieziony do obozu w Oranienburgu, skąd nadawiał listy do końca 1944r. pod numerem 27058, blok 63.

Od czasu zakończenia działań wojennych wszelki ślad po nim zaginął, a świadkowie podają, że zmarł w porcie lutego 1945r. w transporcie ewakuacyjnym z Oranienburga do Belsenbergen (Hannover). Świadcami tymi są: Balcerzak Jan, zamieszkały w Toruniu, ulicę Kościuszki 71 Herzberg Mieczysław, " " " " " 1945 " " " " " Kopernika 13.

Wobec tego proszę o uznanie męża mego za zmarłego.-

Dołączam poświadczenie zamieszkania i zaświadczenie Wydziału Pracy i Opieki Społecznej w Toruniu z prośbą o przyznanie prawa ubogich.

2 załączniki.

E.K. Adamkova
(Katarzyna Adamkova)

Postanowienie

Dnia 15. lutego 1947r.

Sąd Grodzki w Toruniu, w osobie sędziego grodzkiego K. Zalewskiego przy udziale protokolanta p.l.s.d. Zb. Kaplińskiego po rozpoznaniu wniosku Katarzyny Adamskiej o uznanie za zmarłego Tomasza Adamek na mocy art. 12, 14, 18 § 3 i 4 prawa osobowego i art. XX przepisów wprowadzających prawo osobowe /Dz.U.R.P.Nr. 40, poz.224/ art. 5 - 9 i 27 Dekretu z dnia 29.8.1945r. w sprawie postępowania o uznanie za zmarłego i o stwierdzenie zgonu /Dz.U.R.P.Nr. 40, poz.226/

postanowił:

- 1/ uznać, że Tomasz Adamek ur. dnia 14. grudnia 1889r. w Gorzycach, Wielkich syn Michała i Marianny ze Stangretów, żonaty, ostatnio zamieszkały w Toruniu, ul. Konopnickiej 15 zmarł dnia 9. maja 1946r. o godzinie 24-ej.
- 2/ Kosztami postępowania w sprawie obciążyć Skarb Państwa.

Uzasadnienie

Na podstawie zeznań świadków Balcerska Jana i Herzberga Mieczysław stwierdzonym zostało, że Tomasz Adamek w marcu 1946 r. aresztowany został przez Gestapo i osadzony w obozie koncentracyjnym w Oranienburgu, skąd w lutym 1945r. jako chory i bardzo już osłabiony wywieziony został transportem ewakuacyjnym do Belsenberga, nie dając od tego czasu o sobie żadnego śladu.

Wobec powyższego, Sąd przyjął, że zaistniały ustawowe warunki z art. 12 i 14 § 2 prawa osobowego. Względem do tego, że terminy wymagane w art. 7 Dekretu z dnia 29.8.1945r. /Dz.U.R.P.Nr. 40, poz.226/ upłynęły, na zasadzie art. 18 § 3 i 4 prawa osobowego ustalono chwilę śmierci na dzień 9. maja 1946r. o godzinie 24-tej. Rzekając w przedmiocie kosztów w sprawie, Sąd uzzględnił art. 27 § 2 dnia 29.8.1945r. /Dz.U.R.P.Nr. 40, poz. 226/ oraz przyznał wnioskodawczyni prawo ubożactwa.

/-/ Kacimierz Zalewski
sędzia grodzki

Wpisano przez dzono
Torun, dnia 18. lutego 1947r.

Sekretarz Sądu Grodzkiego

Wpisano przez [signature]
Torun, dnia 17. IV 1947

3

(2) *Ernenkung*
Admgenstrafvntagor
K/Borken

Reine genaue Aufschrift: *Admgenstrafvntagor*
Gubhalling *Admgenstrafvntagor*
Str. 24058 *Admgenstrafvntagor*
Blod 63 *Admgenstrafvntagor*
Nyud. 74. 78. 1889. 6881 3.

Jorn

Admgenstrafvntagor

(5^a)

Thorn-Westpr.

Postp/ta. 15 78. 9.

KL/18/4.43 8.000/0007

20

4

Oranienburg
Kongressionslager bei Berlin

St. 2-058
Blod 5-9
Mauritz Hofmann
Schubhäftling

Meine genaue Anschrift:

-8-

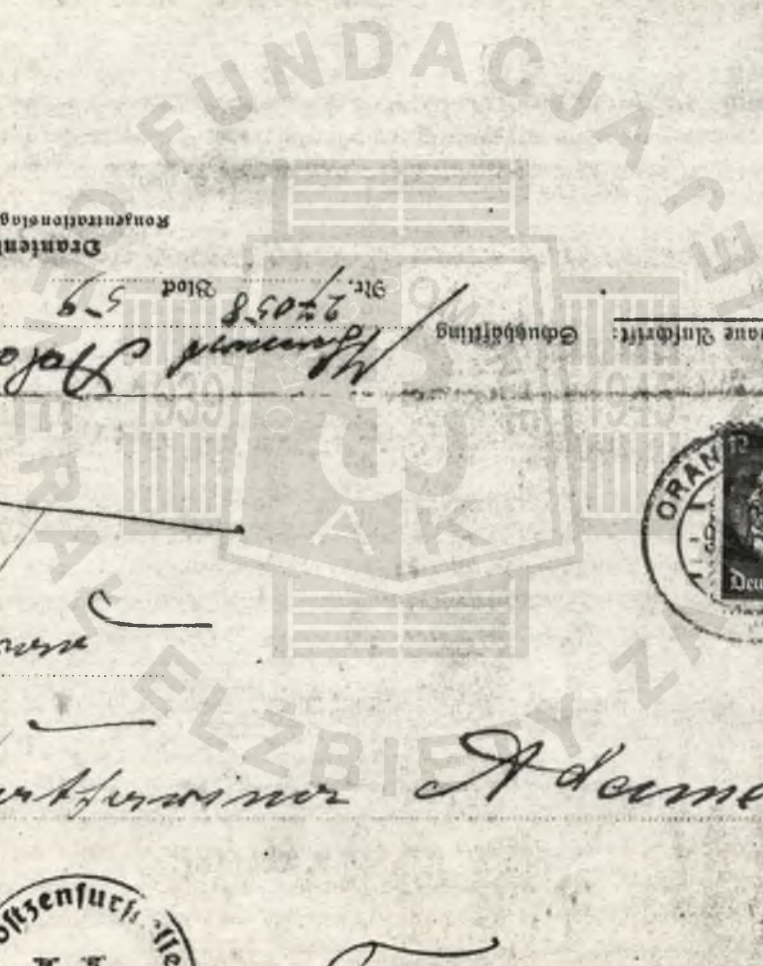
[Handwritten signature]

Herrn Minister Ademeck

Thron - Westpr.
Bismarck 15/9

T: A - 1664/2621 Pom.

Domini

Adamek Tomasz

V. Karty informacyjne

lk. 8

42

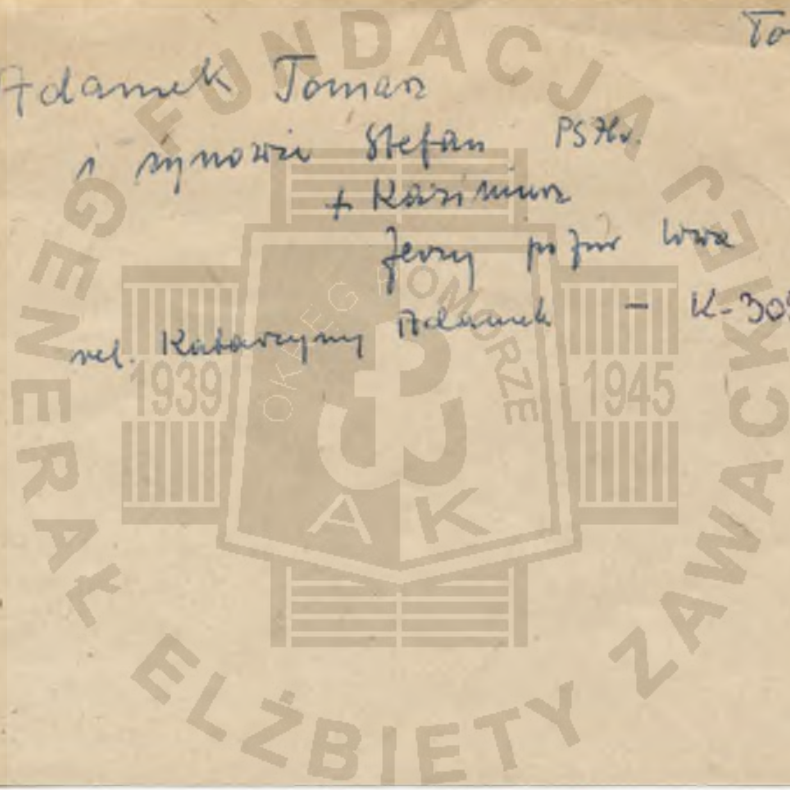
Toruni 1

Adamuk Tomasz

synowie Stefan PSK
+ Kazimierz

Jerzy prof. Wro

mel. Katarzyna Adamuk - K-305

Tosund

3

Adamek Tomasz

dristaż plebiscytu na Norwii i Mawurad;
od porzeczki służącej niem. zwrócił się z dekla-
racją konstytucyjną, m. m. z kolegami
z obozu plebiscytu, do Zarządu Podoficerskiej
Rezerwy i współpracowników Kuratorium
Szkolnego oraz z mieszkańcami p. Moorjindum
i dojeżdżeni

rel. syna Jerzego A.

ob. T. Adamek Jerzy - 11-397/1010

KP/I.93

++ Adamek Tomasz

urodzony 14 XII 1920 r. w Gomyrach Wielkich syn Michała i Micha-
6 03. 1940 roku aresztowany przez gestapo ce Kougels

za działalność konspiracyjną.

Po aresztowaniu przebywał w forcie VIII, następnie
w obozie koncentracyjnym Oranienburg. Wypuszczony
po ok. 1,5 roku, zginął podczas ewakuacji obozu.

numer dozoru 27058 blok 16, blok 63

zmarł 9 maja 1946 roku w Belsenbergu (oficjalna data
śmierci 10 maja 1946 roku)

świadczone przez: że zmarł w wyniku choroby 1946 r.

źródło: rel. członka konspiracji AK Okręgu Pomorskiego
Józefa Adamka w Tomnie s. 1 M - 397/1010

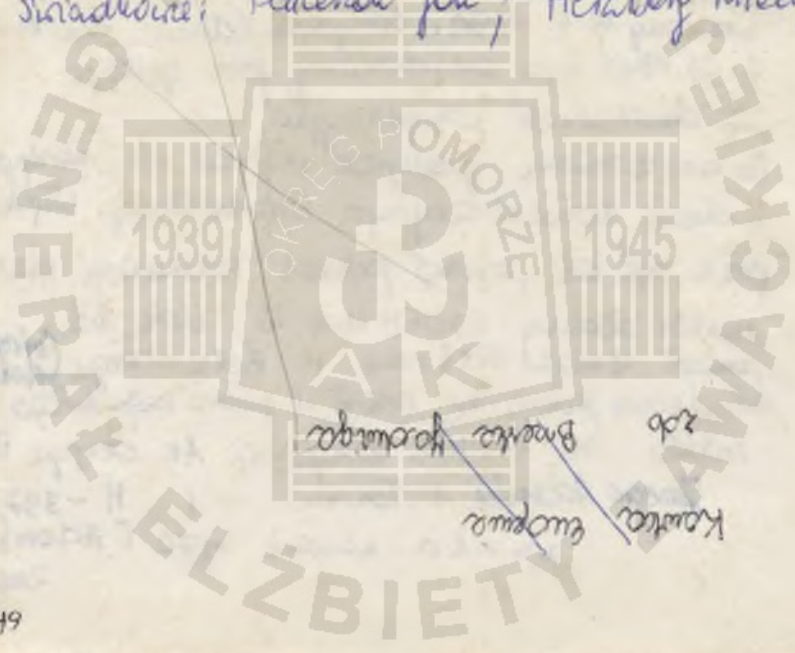
wzrost o uznaniu przez J. Adamka że
zmarłego

Tomni
2 Patolion
3 śmierci

ea

C d. w transporcie ewakuacyjnym z Orenienburga do
do Belsenbengen (Hannover) 03
Stadkowie: Polceni You, Herabang Mielysta

610109019
Huf

Kawacka
zob
Brenka
Kawacka

Tom 4

+ Adamek Tomasz ps. ...
zob. ref. K. Adamek K-305, list syna Jerzego

Adamek Tomasz był uniańskim kuratorem Szkolnego
od jesieni 1939 przeniesiony z nich w opom
Akentowany, ~~Krasno~~ Fort VIII Tom 1940 wycie -
złoty oranienburg Gdań - jesiń 1945 v.

Współpracował z Młoczyńskimi, Chojackimi, którzy
mieszkał w tej samej kamienicy przy ul. Kołopnickiej
oszołie męża, katanyu Adamek dyrektor sji od kolegów
z dozw.

R. L.

+ Adamek Tomasz ur. 14. XII 1889 r.
 KOSP
 prezbiter oddziału finansowego w Tomuńcu
 KOSP - Kuratorium Okręgu Górnego Pomorskiego
 Quedlinburgu 6. III. 1940 r. (data ewentualnie
 ewentualnie Batalionu Śmierci) [wraz z żoną
 Batalionu Śmierci 24]
 rzyżony na Frontie VII, przetransportowany do
 Quedlinburga i tam zamordowany w 1944

Henryk Kaspriski były nauczyciel i pracownik oświaty miasto
 Tomuń i powiatu Tomińskiego 100 1939-45

Adamiek Tomasz

wiosna, 1940 r. przebywał w celi A7 - (Ponta VII)

w Toruniu

Współpracownik z, z dziejami ruchu oporu.
Rocz. Tor. 15 s. 64

Toruni
? Batalioni Śmierci 6

VIII
72

RP-04

z

Tomini

+ Adamek Tomasz

1945⁵ nr 14 XII 1888

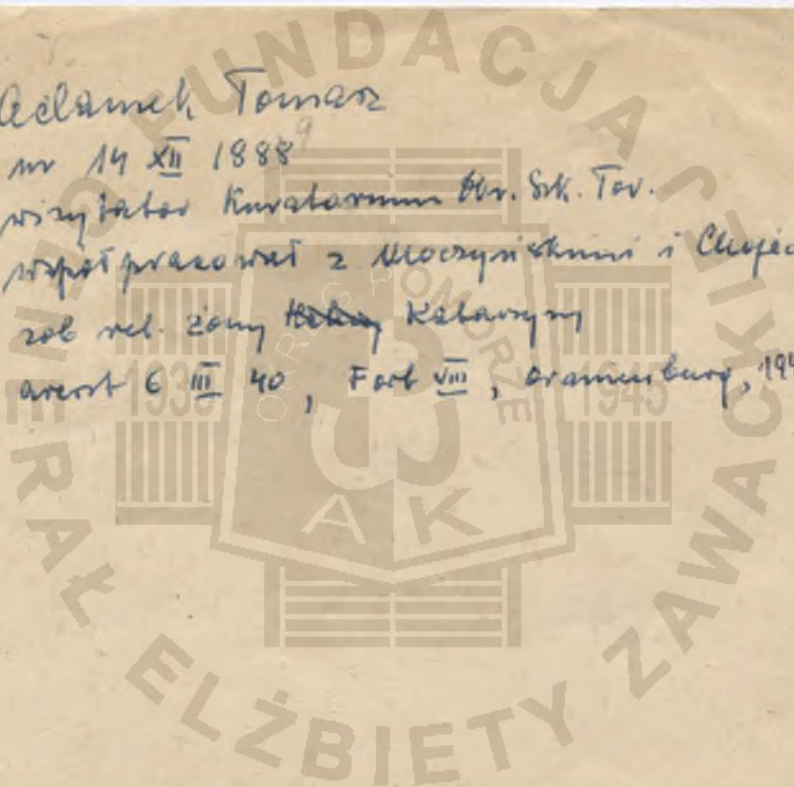
wizytator Kuratoriumu Str. Szk. Tow.

współpracował z Młodzieżowymi i Chłopięcymi

zob. rel. zamy. Hedy Kabanym

awent 6 III 40, Fakt VIII, Grammatburg, 1945

7

+ Adamek Tomasz Tomuni
Bat. Śmiała 8

zob. Myszkowski Alfons
M-710/1379 Tom. Tomuni

M.R. X'14

Adamek Tomasz

